

Hur värderar människor utemiljön och dess funktioner?

Två fallstudier – Tarapoto, Peru, och Uppsala, Sverige

Manda Karlsson

Kandidatarbeten vid institutionen för stad och land

Maj 2008, 15 hp

BACHELOR THESIS AT THE DEPARTMENT OF URBAN AND RURAL DEVELOPMENT

Kandidatarbeten vid institutionen för stad och land 2008

EX0285 Kandidatarbete i landskapsplanering på landskapsarkitektprogrammet

© Manda Karlsson

Title in english: How do people value the outdoor environment and its functions? Two case studies:
Tarapoto, Peru and Uppsala, Sweden.

Handledare: Tuula Eriksson, Institutionen för Stad och Land

Examinator: Per Berg, Institutionen för Stad och Land

Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se/>

Sammandrag

Den här uppsatsen behandlar människors syn på vad som är viktigt för att de ska trivas där de bor. Huvudsyftet har varit att ta reda på vilka faktorer i stadens utemiljöer som uppskattas och varför de värderas positivt. En jämförelse har gjorts mellan Uppsala i Sverige och Tarapoto i Peru för att ta reda på om skillnader finns i människors värderingar, och i så fall vilka.

Jag valde att utföra en enkätundersökning som besvarades av 57 personer i Tarapoto och 63 i Uppsala.

Resultaten visar att det finns vissa gemensamma grundvärderingar, men på det stora hela värderas utemiljöerna olika i de två städerna. Kort sagt uppskattar man funktionalitet, renhet, närhet till släkt och service i Peru, medan man i Sverige värderar ett centralt läge och närhet till vänner förutom funktionalitet och goda servicemöjligheter. Tänkbara orsaker till detta kan vara till exempel olika kulturella betingelser, materiell standard och klimat.

Abstract

This essay discusses people's perception of what is important for their well-being where they live. The main aim has been to find out what factors in the outdoor environments of the city are appreciated and why they are valued positively. A comparison has been made between Uppsala in Sweden and Tarapoto in Peru to see if, and in that case what, differences can be found in the values of people.

I chose to carry out a survey study that got a response rate of 57 persons in Tarapoto and 63 in Uppsala.

The results show that there are some common basic values, but on the whole the outdoor environments are valued differently in the two cities. In short, the Peruvians value functionality, cleanliness, small distances to family and service, while the Swedes value a central location and short distances to friends apart from functionality and good service opportunities. Conceivable reasons for this might be for example different cultural prerequisites, material standard and climate.

Innehållsförteckning

Sammandrag/Abstract	3
1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte	5
1.3 Metod och tillvägagångssätt	5
1.4 Problem och begränsningar	7
1.5 Metoddiskussion och reflektion	7
2. Teoretisk bakgrund	7
2.1 Definitioner	8
3. Resultat	9
3.1 Platsbeskrivningar	9
3.2 Enkätundersökningens resultat	12
4. Resultattolkning och diskussion	15
4.1 Nöjdhet	16
4.2 Avstånd till service	16
4.3 Värdering av faktorer i utemiljön	16
4.4 Miljöintresse	18
4.5 Positiva och negativa aspekter kopplade till området där bostaden ligger	18
4.6 Slutsatser och förslag	18
Tack	19
Referenser	20
Bilagor	21
Bilaga 1: Information om respondenterna	21
Bilaga 2: Enkät, spansk version	24
Bilaga 3: Enkät, svensk version	26

1. Inledning

Är du nöjd med att bo där du bor? Vilka faktorer i utemiljön kring ditt hem är viktigast för din trivsel?

Dessa och flera andra frågor fick de utvalda informanterna besvara i enkätundersökningarna som ligger till grund för dessa fallstudier. Som blivande landskapsarkitekt anser jag att det är viktigt att ta reda på vad vi ska tänka på då vi planerar stadsmiljöerna, så att så många som möjligt kan få bo i en miljö som de värderar högt, i enlighet med regeringens proposition 1994/95:230 där det står att målen för Sveriges fysiska planering ska vara bland annat *att skapa en rik och levande vardagsmiljö, och att förbättra det lokala inflytandet.*

1.1 Bakgrund

De flesta yrkesverksamma landskapsarkitekter anser att det i planeringsprojekten är viktigt att se platsen i ett sociologiskt sammanhang (Thompson 1999, s.111). Varje plats har sina givna användare, och om användarna är nöjda kan utformningen anses vara lyckad. Givetvis finns det många andra aspekter som bör tas hänsyn till då en plats planeras, såsom ekologiska, estetiska och ekonomiska, men för att platsen ska fungera så måste den även fylla en social funktion. Dock används en miljö inte alltid så som gestaltaren har tänkt. Ibland är den inte ens medvetet planerad, men kan ändå vara ett viktigt socialt rum där människor kan mötas för samtal och aktiviteter, eller också bara se och höra andra. Invånarnas åsikter om platser i staden är ett mycket användbart verktyg i skapandet av goda utemiljöer.

Trots all globalisering, skiljer sig stadsmiljöerna åt i olika världsdelar. De ser ofta olika ut, är planerade i olika grad, och används på olika sätt. Orsakerna till olikheterna är många. Till exempel i ett varmt klimat behöver man inte ta hänsyn till kyla och snö, och i ett jordbävningsdrabbat område vill man bygga vibrationssäkert. De ekonomiska förutsättningarna och tillgång till byggmaterial styr stadsmiljöns utformning. De estetiska frågorna kommer ofta in först då en grundläggande bekvämlighet är tryggad, till exempel anlägger man sällan en fin gård så länge man inte har grundläggande bekvämligheter som elektricitet, vatten och avlopp (Franzén 2008). Därför är det intressant att jämföra olika platser och se om det ändå är samma saker invånarna på respektive plats värderar högt.

1.2 Syfte

Mitt övergripande syfte är att undersöka vilka förutsättningarna är för en positiv utemiljö. Den mer specifika frågeställningen är: Vilka faktorer påverkar människors värdering av sin utomhusmiljö och dess funktioner i Tarapoto och Uppsala? Faktorerna jag har undersökt är allt från servicen i närområdet till en ren och välstädd stadsmiljö.

Den här undersökningen fokuserar på de offentliga och halvoffentliga rummen (se 2.2 för definition) i staden där invånarna ofta rör sig, alltså gator, torg och rekreationsområden i bostadsområden och stadens centrum. Samma undersökningsmetod har använts i de ungefär likstora städerna Uppsala, Sverige, och Tarapoto i Peru. Det jag vill få fram är om invånarna i dessa mycket olika städer uppskattar samma saker i sin närmiljö, eller om åsikterna går isär och om man kan säga att kulturen eller andra skillnader påverkar människors syn på utemiljöerna i staden.

1.3 Metod och tillvägagångssätt

Arbetet bygger på att beskriva de befintliga förhållandena, men mitt mål är att inte stanna där utan grundligare undersöka vad invånarna värderar högst. Att ta reda på hur utemiljön fungerar nu är lättare, men som Jan Nyström (2000, s.6) skriver så måste dessa ”kända förhållanden kompletteras med kunskaper om hur bostäder och miljö värderas av invånarna själva”. Därför har jag först observerat och dokumenterat platserna, för att sedan utföra en enkätundersökning. Enkäten består av två delar (se

bilaga 2/3) där den första delen handlar om att beskriva de rådande förhållandena: uppge kön, ålder, boendeform, detaljer om bostaden, hur länge man ha bott där man bor, hur långt man har till olika serviceformer, med vilket fordon man rör sig mest frekvent et cetera. Den andra enkät delen utgår istället från hur man värderar och ser på egenskaperna och funktionerna i utemiljön, genom att uppge hur nöjd man är. Respondenterna fick rangordna olika egenskaper och berätta vad de ansåg vara de mest positiva respektive negativa aspekterna på platsen där man bor.

Den spanska versionen av enkäten gjordes och översattes till spanska före resan till Peru, som företogs inom ramen för kursen ”Uthållig utveckling – en jämförelse mellan Sverige och Peru” på SLU. Men väl på plats insåg jag att en del frågor var irrelevanta där. Vid två tillfällen träffade jag sociologie professor José Absalon Quebevo Bustamante vid Universidad Nacional de San Martín som hjälpte mig att anpassa enkäten till peruanska förhållanden. Frågor som kom till var vilka grundläggande bekvämligheter man har tillgång till, och vilket material huset är byggt av. Dessa faktorer säger mycket om familjens ekonomiska situation, och därmed mycket om vilka förutsättningar man har för att trivas. Jag tänkte mig att det även kan vara intressant att se om de som har det sämst ställt ekonomiskt sett är de som uppger att de trivs sämst eller om det är annat som avgör trivseln.

Jag fick även revidera listan på serviceformer som man skulle uppge avståndet till, eftersom den kommersiella strukturen inte såg lika ut som i de länder jag tidigare besökt. Till exempel så fanns det inofficiella små affärer ”bodegas” i nästan varje kvarter, mycket få supermarketar men flera stora marknader där folk handlade nästan allt livsmedel på morgnarna.

Formalier för hur en enkät ska se ut i Peru var enligt professor Quebevo Bustamante strikt, så jag fick sätta till SLU:s och Universidad Nacional de San Martín:s logotyper för att lättare få folk att medverka.

Väl tillbaka i Sverige översatte jag den spanska enkäten till svenska, eftersom den vid det laget var ganska olik den första svenska versionen. Jag tog bort de för Sverige irrelevanta frågorna och ändrade igen på serviceformerna. Jag träffade även sociologie professor Mats Franzén på Bostadsforskningsinstitutet och bad om hans åsikt om enkäten. Han föreslog att jag flyttar frågan om bostadsområdets status sist i enkäten eftersom frågan i Sverige kan vara känslig och annars påverka resten av svaren.

Ambitionen var att försöka få ett så representativt urval av respondenter som möjligt. I Tarapoto är alla delar på skalan från fattiga till rika representerade. De fattigaste områdena är främst illegala bosättningar som kallas ”invasiones” som vuxit fram genom att folk har byggt sig hus av billigast möjliga material utan att ansöka om bygglov. Den vanligaste boendeformen är dock boende i något av det stora antalet områden av mellanstatus där man har rinnande vatten och ofta toalett, men jordgolv och sällan avlopp för hushållens spillvatten. Ett fåtal områden med förmögna familjer som har hus som kan jämföras med europeisk bekvämlighet finns också. Därför ville jag dela ut enkäten i ett invasión-område och i två andra bostadsområden men tyvärr så ledde tidsbrist till att vi fick ta hjälp av personer som delade ut enkäten i sina respektive bostadsområden vilka inte var samma som de ursprungligen planerade områdena. Ungefär 40 av enkäterna är således besvarade i de tre områdena, medan resten är från andra områden.

I Uppsala siktade jag också in mig på tre områden, som tillsammans kunde ge en bild av staden: Kvarngärdet, Gottsunda och Eriksberg. Kvarngärdet gick bra, men i Gottsunda var folk ytterst ovilliga att besvara enkäten. På grund av tidspress beslöt jag att även i Uppsala ta hjälp av andra personer för att få utdelat tillräckligt många enkäter. Därför är urvalet ännu mer blandat i Uppsala, ungefär 25 enkäter är från Kvarngärdet, 10 från Gottsunda och resten från blandade områden.

Områdena i Tarapoto och Uppsala är jämförbara eftersom städernas invånarantal är ungefär lika stort, och områdena tillsammans representerar ett genomsnittligt boende på respektive ort.

Då jag delade ut enkäten gick jag till väga så att jag antingen ringde på dörren eller närmade mig folk som satt på en bänk eller liknande. Så presenterade jag mig, gav enkäten och en penna, och sade att jag kommer tillbaka om 10 minuter och så fick personen fylla i enkäten. Ibland hade respondenterna problem med vissa frågor, då hjälpte jag dem när jag kom tillbaka.

Efter att ha samlat in enkätsvaren sammanställde jag resultaten i statistikprogrammet SPSS.

1.4 Problem och begränsningar

Med 57 enkätsvar i Tarapoto som har ca 120 000 invånare (ca 170 000 i kommunen Provincia de San Martín) (Instituto Nacional de Desarrollo Urbano 1998) och 74 i Uppsala som har ca 140 000 invånare (188 000 i kommunen) (Uppsala kommun 2008) så har ungefär 0,05% av invånarna fått uttrycka sin åsikt. Det är måhända inte tillräckligt för att fastställa exakta generaliseringar, men tillräckligt för att ge en bild av värderingarna på de två orterna. Representiviteten kan anses vara acceptabel eftersom informanterna har en god spridning över åldersgrupper och kön (se bilaga 1).

En observerad tänkbar felkälla är att respondenterna hade svårt att se utanför sitt nuvarande sammanhang. Om de just nu hade nära till centrum med dess kommersiella och kulturella utbud, så stod det nära till hands att klassificera den egenskapen som mycket viktig för trivseln också då de ombads att rangordna olika egenskaper. En del bor säkert centralt just för att de uppskattar läget, men andra värderar det högt bara för att de råkar bo så just nu. I Uppsala bodde fler av de tillfrågade nära centrum i proportion till Tarapoto, vilket kan ha påverkat resultaten. Rangordnandet återspeglade alltså inte endast människors önsknings, utan delvis också de rådande förhållandena.

Några respondenter har också påpekat brister i enkätens frågor. Frågan där de fick rangordna egenskaper upplevdes som svår eftersom alla egenskaperna är viktiga. I Uppsala nämnde en respondent att priset eller hyran var den avgörande faktorn, och på båda platserna påpekade människor att trygghet och säkerhet i området hade varit deras nr1 om det hade funnits med på listan. Så min undersökning kan inte ses som en heltäckande kartläggning, utan mer som en fingervisning på vad just dessa människor tyckte om just dessa egenskaper.

1.5 Metoddiskussion och reflektion

Yrkeskåren inom stadsplanering är oeniga gällande hurdana möjligheter till inflytande allmänheten bör ha. Peter Fischer säger att ”vi bör vara försiktiga med att låta oss drivas av lokala intressen eller press från personer som kanske inte ens är representativa, eller som – hur välment de än är – inte förstår de långsiktiga problemen med det de föreslår” (Thompson 1999, s.123). Detta är naturligtvis ett viktigt påpekande, men min syn ligger ändå i linje med Jan Nyströms. Han säger att boendeflytande vid planering inte är helt lätt, men att det ändå är viktigt att planerare lär sig att bättre värdera olika miljöer som är värdefulla för människors välbefinnande, genom diskussion mellan parterna och framtagandet av en gemensam vision (2000, s.1). Därför är en enkätundersökning som denna relevant.

2. Teoretisk bakgrund

Grunden för hela min undersökning ligger i antagandet att god stadsplanering verkligen kan förbättra livet för invånarna. Enligt Thompson (1999, s.113) tror landskapsarkitekter idag generellt att de kan ha inflytande på stadsbornas fysiska välmående, och än viktigare, på deras mentala välmående. De flesta landskapsarkitekterna anser också att det urbana landskapet är intressantare än det rurala, eftersom de sociala strukturerna är tätare i staden då där bor fler personer (Thompson 1999, s.113).

Men hur ska man då gå till väga för att höja livskvaliteten i ett urbant sammanhang? Ett av svaren är att göra preferensstudier som denna, ungefär som Hemmens forskningsinstitut gjorde i mitten av förra seklet när det gällde bostäder. I dagens läge används i Sverige standarder inom byggandet som bestämdes med 50-talets undersökningar som grund, men det görs knappt nya studier om användandet av bostaden och utemiljön fastän verkligheten har förändrats sedan dess (Snis 2007, s.9,11). Arkitekten Eva Björklund tror att det handlar om ointresse från bostadsproducenternas sida, att man i många fall inte vill ha kunskap som tvingar till förändringar och förbättringar (Snis 2007, s.9).

Historiskt sett kan man säga att stadsplaneringen uppstod i en visuell-konstnärlig tradition. Under 1800-talet och framåt till ca 1950 var den urbana designen huvudsakligen fokuserad på visuella kvalitéer och estetiska upplevelser i staden (Carmona et al. 2000, s.6). Viktiga inspiratörer var Camillo Sitte och Le Corbusier. Men år 1960 publicerade Kevin Lynch sitt klassiska verk *The Image of the City* som blev inledningen på en helt ny era av socialt tänkande. Anhängarna betonade frågor om hur platser upplevs och om de har en identitet. Lynch föreslog att man istället för att undersöka den fysiska och materiella formen i urbana miljöer bör undersöka människors uppfattningar och mentala bilder (Carmona et al. 2000, s.7).

Den sociala traditionen kom på 1970-talet att personifieras av dansken Jan Gehl. Enligt Gehl finns ett starkt samband mellan den fysiska utemiljön och sociala uteaktiviteter. I en dålig utemiljö hittas nästan enbart nödvändiga aktiviteter, medan människor i en bättre miljö utövar mer sociala aktiviteter och även valfria aktiviteter (Gehl 1980, s.9). Gehl menar alltså att man kan påverka utemiljöernas kvalité, inom ramen för vad klimatet och samhället tillåter (1980, s.33). Intensiteten på användandet av stadens offentliga rum skiljer sig i olika tider och på olika platser eftersom funktionerna är annorlunda, till exempel var det en samhällelig nödvändighet att mötas och handla på torget i medeltidens byar (Gehl 1980, s.45). I Europa på 1980-talet ansåg Gehl att människans behov i utemiljön hade försummats till förmån för dominerande ekonomiska och produktionsmässiga intressen (1980, s.46). Vad han vill är att skapa stadsmiljöer som är anpassade till människans sinnen och med goda fysiska förutsättningar för uteaktiviteter till exempel genom lugn trafik (Gehl 1980, s.59,33).

Under de senaste 20 åren har den konstnärlig-visuella och den sociala stadsplaneringstraditionen syntetiserats i västvärlden, för att nu i ett nötskal handla om att göra platser för människor (Carmona et al. 2000, s.7). I Sverige har den fysiska planeringen förskjutits från ett planeringssystem med renodlat tekniskt och ekonomiskt innehåll mot större inslag av kvalitativa frågor som sociala aspekter, miljöaspekter och medborgardeltagande i planeringen (Nyström 2000, s.7). I Peru är de sistnämnda aspekterna fortfarande inte erkända som en del i planeringen, utan fokus ligger på funktionalitet (Quebevo Bustamante 2008). Så kanske det är dags att i båda länderna börja ta reda på mer om vad som egentligen är viktigast för att människorna ska trivas.

2.1 Definitioner

Några centrala begrepp i mitt arbete är:

Kultur – normer och värderingar som fungerar som förmedlare och upprättare av samhällets kollektiva identitet och moral. Manifesterar sig i samspelet mellan människor, språk, traditioner, religion, och kreativa uttrycksformer.

Utemiljö – vägar, gator, parker, torg och andra platser där livet sker utomhus.

Offentliga rum – den delen av staden som uppfattas som vår gemensamma yta där alla kan röra sig på lika villkor. Oftast kommunalt eller statligt ägda platser. Ex. gator, parker, torg.

Halvoffentliga rum – miljöer i staden som inte nödvändigtvis är i statlig eller kommunal ägo men ändå är tillgängliga för alla. Ex. gemensamma bostadsgårdar.

3. Resultat

Resultaten från fallstudierna redovisas nedan i form av dels platsbeskrivningar som skrivits på basen av observationer och litteraturstudier, och dels enkätundersökningens resultat.

3.1 Platsbeskrivningar

Som tidigare nämnt så är de två studerade platserna olika på de flesta tänkbara sätt. Tarapoto ligger i det tropiska klimatbältet i Sydamerikas regnskog medan Uppsala har ett tempererat klimat och barrskog med inslag av lövkog. Resultaten i min enkätundersökning bör ses mot bakgrunden av platsernas olika historia och samhälle.

3.1.1 Tarapoto

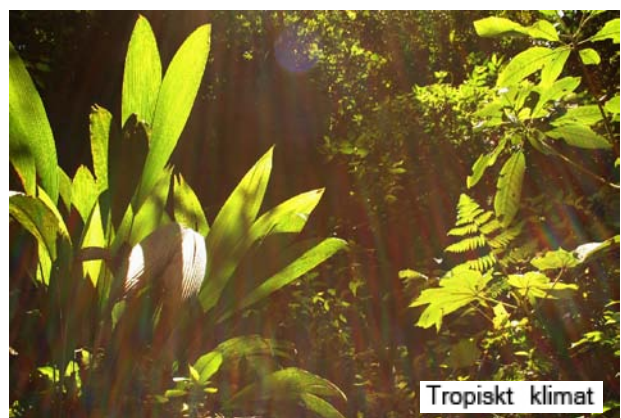
Staden Tarapoto med sina ca 120 000 invånare är huvudort för kommunen Provincia de San Martín som ligger i regionen San Martín i nordöstra Peru. Den årliga medeltemperaturen är 26°C och luftfuktigheten är 78,5%. Staden ligger inbäddad mellan bergen i bergskedjan Cordillera Escalera på 333 meters höjd. Avståndet från Perus huvudstad Lima är 1020 km, den asfalterade och raka vägen dit har funnits knappa 20 år. (Prom Perú, 2005)

Området har varit bebott i minst tusen år, först av indiankulturen Chachapoyas. År 1549 kom de spanska erövrarna som letade efter "el Dorado" till Moyobamba som idag är huvudstad i regionen, men området blev ändå

lämnat i fred på grund av dess då isolerade läge. Först då gummiboomen slog till i slutet av 1800-talet blev San Martín igen av intresse. Vid denna tidpunkt hade Tarapoto ca 5400 invånare. Populationen höll sig under 10 000 ända tills år 1960. Efter det växte den explosionsartat i takt med att kommunikationerna utvecklades och man kunde börja sälja kaffe, tobak, bomull och skinn till kustregionen. San Martín blev också under denna tid den olagliga kokahandelns högsäte. Området är klimat- och lägesmässigt perfekt för att odla kokabuskar av vars blad man kan tillverka kokain, och exportera till resten av Sydamerika. Under 1980- och 90-talet ledde denna handel dels till

ökat välbefinnande i regionen, men även till stora problem med våld och instabilitet inom andra ekonomiska sektorer som övergavs för den mer lönsamma kokahandeln. Från slutet av 90-talet och framåt har man dock ganska långt fått bukt med dessa problem, och i denna dag är småskalig odling av frukter, majs och ris det vanligaste arbetet i regionen. (Prom Perú, 2005)

Den snabba stadstillväxten som skett genom immigration från det fattigare höglandet har lett till utmaningar (Raices y bosques, 1991). På kommunens stadsplanekontor ser man en förbättring av infrastrukturen som den fundamentala förutsättningen för vidare utveckling. I dagens läge är endast 17% av gatorna i Tarapoto asfalterade, medan resten är gropiga sandvägar som blir en lerström vid regn och ett dammoln vid torka (Instituto Nacional de Desarrollo Urbano, 1998). Läget i resten av regionen är ännu värre angående vägar, och som man skriver i översiktsplanen: *”för att kunna hålla en hög nivå på kommers och service samt utnyttja de stora naturresurser som finns i regionen så borde tillgängligheten underlättas. Även vatten- och avloppssystemen borde byggas ut och effektiviseras. Andra utvecklingsmål för kommunen är gynnandet av ekoturismen, stödjandet av programmen för substitution av kokaplantager, utvecklandet av effektivare bevattningssystem och projekten för återplantering av regnskog”* (Instituto Nacional de Desarrollo Urbano, 1998).

En typisk gata i ett bostadsområde kantas av enfamiljshus med små gårdar där man kan företa klädtvätt och hålla husdjur, exempelvis höns. Större djur står också ofta bundna vid väggkanten. Den delen av familjen som inte arbetar med hushållssysslor, äldre och barn, tillbringar ofta flera timmar per dag i en stol utanför dörren där man kan ha uppsikt över vad som händer på gatan. Denna mentalitet härrör sig från att det i det peruanska samhället är vitalt att vara del av ett socialt sammanhang. Gränsen mellan inomhus och utomhus är också allmänt oskarp eftersom husen sällan

har fönsterglas eller dörrar, inte ens alltid fyra väggar för att omsluta rummen. Ofta är till exempel köket delvis ute i det fria, för att slippa os i huset.

Gatan används också ofta för spontana aktiviteter. De huvudsakliga fordonen som används är motorcyklar och ”motokars” (trehjuling med motorcykelframdel och en tvåpersonersbänk baktill). På grund av dessas relativt låga hastigheter på de gropiga gatorna är det möjligt att till exempel spela volleyboll på gatan och bara dra sig undan och dra upp nätet där det kommer ett fordon.

Kulturellt sett är Tarapoto en smältdegel där olika kulturer blandats. Största delen av invånarna har amerindiantskt ursprung, det vill säga att deras förfäder hörde till de prekolumbianska indiankulturerna. Men bara i djungelområdena runt Tarapoto finns 54 olika stammar som kan sägas ha olika etnicitet eftersom de varit isolerade i hundratals år (Quebevo Bustamante 2008). Kulturen har även påverkats av det europeiska i och med spanjorernas erövring på 1500-talet, inte minst i fråga om språk, religion och litteratur. Inom musiken, dansen och konsten har regionen sina egna traditioner som är levande delar av vardagen.

3.1.2 Uppsala

Uppsalas anor sträcker sig långt tillbaka i tiden. Denna nuvarande centralort för Uppsala kommun och Uppsala län är ärkebiskopssäte sedan 1164 och Nordens äldsta universitetsstad. Staden kom till under namnet Östra Aros, och fick sedan namnet Uppsala i samband med att ärkestiftet flyttades dit i början av 1400-talet eftersom fartyg på grund av landhöjningen inte längre kunde nå det gamla Uppsala. Staden ligger nu på ungefär 20 meter över havet, och den årliga medeltemperaturen är 7°C.

Uppsala har vuxit långsamt sedan medeltiden, för att passera 100 000 invånare i slutet av 1960-talet. I dagens läge har staden ca 140 000 invånare och växer fortfarande med ca 1% per år. (Uppsala kommun). Uppsalas läge nära Stockholm anses vara gynnsamt, och i och med de tusentals studenter som befolkar staden anser Uppsala kommun sig vara ett centrum för innovation och framtids tänkande.

Den vanligaste sysselsättningen i staden sker inom undervisning och forskning, följt av vård och omsorg. Även handel och kommunikation samt finansiell verksamhet och företagstjänster sysselsätter över 10000 personer vardera. De största arbetsgivarna i Uppsala är kommunen, landstinget, Uppsala Universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet och läkemedelsföretag. (Uppsala kommun)

På grund av det geografiska läget har Uppsala en relativt kort

växstsäsong och mycket mörka vintrar. En teori är att denna ständiga kamp mot naturkrafterna har lett till den svenska mentaliteten, att man är tystlåten, kontrollsträvande, melankolisk, konflikträdd, ödmjuk och framgångsrik inom teknologi (Daun 1996). Den svenska kulturen karakteriseras enligt sociologen Azril Bacal (2008) av ett sinne för ordning och effektivitet.

Typiska bostadsområden i staden är dels villaområden, och dels bebyggelse av flerbildshus. Speciellt nära centrum är det mest höghus, medan det utanför stadskärnan finns mer villabebyggelse. Enligt Almquist (2004) drömmer de flesta svenskarna om att ha ett eget hus, speciellt i vissa skeden av livet. Som student bor de flesta gärna i studentkorridorer och -lägenheter, medan man då man vill skaffa familj gärna bor i villa. Som äldre flyttar många igen in i lägenhet för att man inte behöver så mycket utrymme och inte orkar sköta ett helt hus, och dessutom vill ha närmare till affärer och annan service.

Även Uppsala innehar en stor etnisk mångfald. Historiskt sett har svenkarna varit relativt isolerade, men under de senaste decennierna har Sverige tagit emot ett stort antal flyktingar. Det finns ca 100 etniciteter representerade i Uppsala, och den etniska segregeringen är de facto ett större problem än stadssegregeringen (Bacal 2008). Sveriges öppna flyktingpolitik har lett till att många har fått en tryggare och drägligare tillvaro än i sina hemländer, men de olika folkgruppernas isolering är i dagens läge en utmaning som Uppsala kommun bör försöka övervinna.

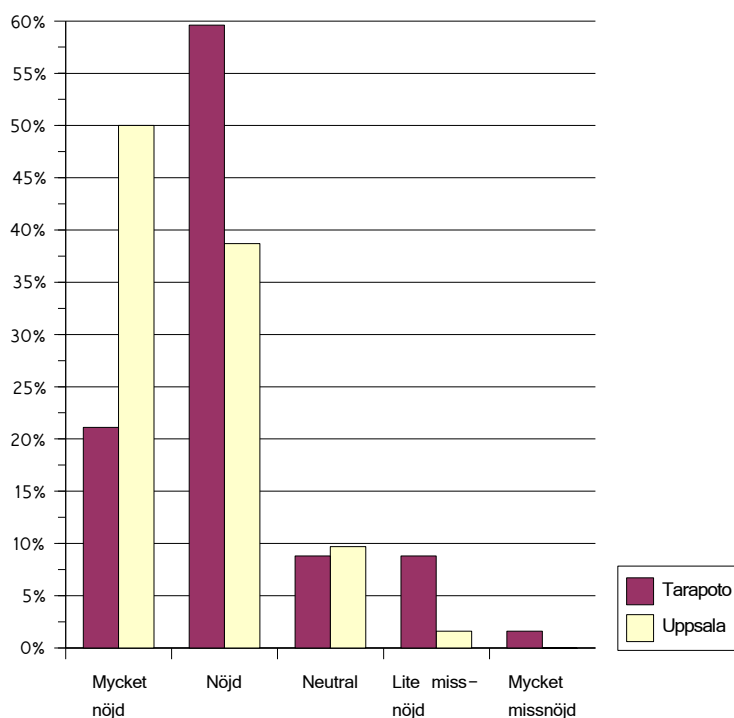
3.2 Enkätundersökningens resultat

Nedan presenteras resultaten som erhållits från enkätundersökningen. Resultaten redovisas gällande nöjdhet, avstånd till service, värdering av faktorer i utemiljön, miljöintresse och positiva och negativa aspekter med boendet. Både vanligt förekommande tendenser och spridning i svaren i de båda fallstudierna presenteras.

Enkäten besvarades i Tarapoto av 33 kvinnor (57,9%) och 24 män (42,1%). I Uppsala besvarades den av 40 kvinnor (63,5%) och 23 män (36,5%). I alla figurer och tabeller nedan är alltså n=57 för Tarapoto och n=63 för Uppsala om inte annat anges. För mer information och statistik över respondenterna, se bilaga 2.

3.2.1 Nöjdhet

Figur 1. Nöjdhet

Som kan utläsas ur figuren så är största delen av Uppsalaborna (50,0%) mycket nöjda med att bo där dom bor, medan majoriteten av Tarapotos invånare (59,6%) var nöjda. På en skala där 1 är mycket nöjd och 5 mycket missnöjd, var medelvärdet i Tarapoto 2,11 och i Uppsala 1,73.

3.2.2 Avstånd till service

Tabell 1. Medelavstånd till serviceformer i Tarapoto

Service	Medelavstånd (m)
Marknad	710
Bodega (liten kvartersaffär)	60
Supermarket	880
Bank	1170
Panaderia (brödaaffär)	310
Restaurang	410
Café	520
Diskotek/nattklubb	1810
Bar	370

Tabell 2. Medelavstånd till serviceformer i Uppsala

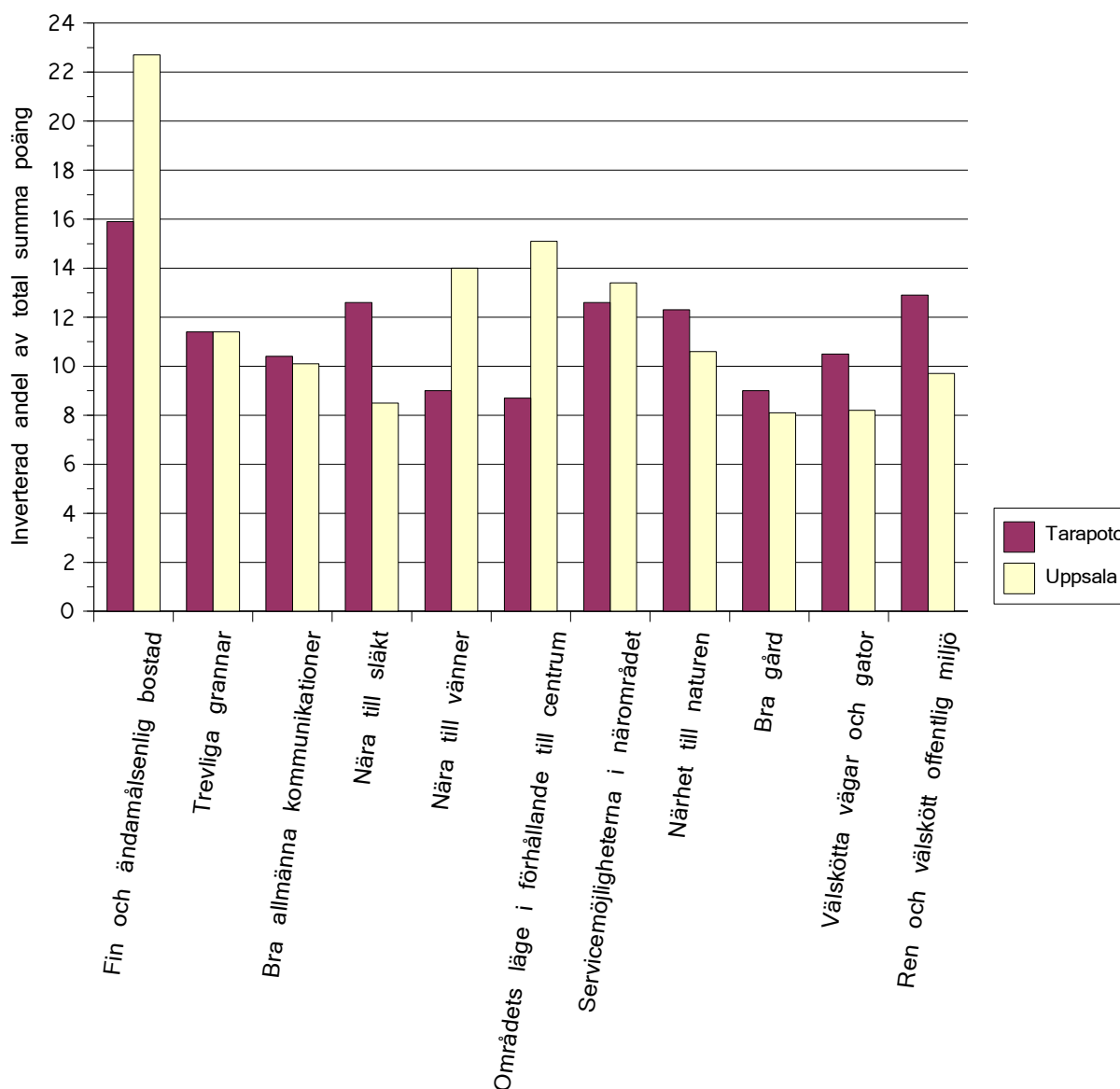
Service	Medelavstånd (m)
Mataffär	520
Stor matmarknad	1620
Café/bar	1250
Bank	1600
Kiosk	390
Restaurang	510
Lekpark för barn	210
Park/rekreatiomsområde	400
Diskotek/nattklubb	1440

3.2.3 Värdering av faktorer i utemiljön

De boende ombads att rangordna elva faktorer i utemiljön från 1 till 11, alltså delade varje respondent ut totalt 66 poäng. För att få ett beskrivande tal för hur mycket varje egenskap uppskattades så togs det inverterade talet av andelen poäng egenskapen fick av det totala antalet utdelade poäng (se tabell 3 och 4) och användes på y-axeln i figur 2.

I några fall kryssade respondenter för vissa faktorer istället för att rangordna dem. Då räknade jag ut ett medeltal, till exempel om 3 st var förkryssade: $(1+2+3)/3=2$ poäng för dem. För de övriga faktorerna blev då poängen $(4+5+6+7+8+9+10+11)/8=7,5$ poäng.

Figur 2. De olika faktorernas värde i utemiljön

De största skillnaderna ses på egenskaperna ”fin och ändamålsenlig bostad” som verkar vara högre värderat i Uppsala, ”nära till släkt” som är viktigare i Tarapoto, ”nära till vänner” som uppskattas mer i Uppsala och ”områdets läge i förhållande till centrum” som likaså är viktigare i Uppsala.

Nedan följer tabeller över hur poängen fördelades på egenskaperna i båda städer:

Tabell 3. Rangordning av egenskaper i utemiljön i Tarapoto (n=57 pers)

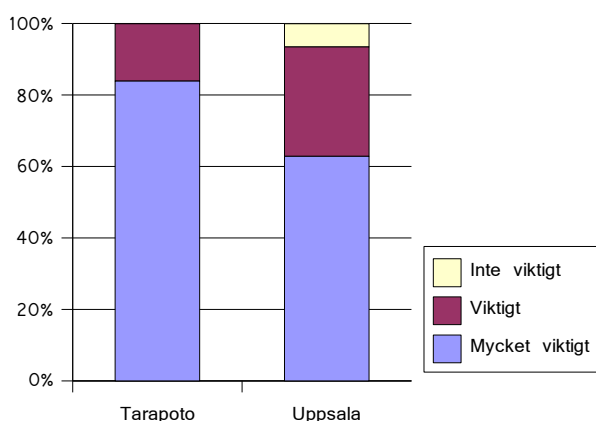
Rang	Egenskap	Poäng	Medelrang	% rang 1
1	Fin och ändamålsenlig bostad	236,5/3762	4,1	33,3
2	Ren och välskött offentlig miljö	292,7/3762	5,1	1,8
3	Nära till släkt	297,7/3762	5,2	14,0
4	Servicemöjligheterna i närområdet	299,2/3762	5,2	10,5
5	Närhet till naturen	306,5/3762	5,4	7,0
6	Trevliga grannar	331,2/3762	5,8	8,8
7	Välskötta vägar och gator	359,2/3762	6,3	1,8
8	Bra allmänna kommunikationer	362,4/3762	6,4	3,5
9/10	Bra gård	416,7/3762	7,3	0,0
9/10	Nära till vänner	416,7/3762	7,3	5,3
11	Områdets läge i förhållande till centrum	430,2/3762	7,5	1,8

Tabell 4. Rangordning av egenskaper i utemiljön i Uppsala (n=61 pers)

Rang	Egenskap	Poäng	Medelrang	% rang 1
1	Fin och ändamålsenlig bostad	177/4026	2,9	41,0
2	Områdets läge i förhållande till centrum	266,5/4026	4,4	21,3
3	Nära till vänner	288/4026	4,7	11,5
4	Servicemöjligheterna i närområdet	300,5/4026	4,9	3,3
5	Trevliga grannar	352/4026	5,8	4,9
6	Närhet till naturen	378/4026	6,2	4,9
7	Bra allmänna kommunikationer	399,5/4026	6,5	1,6
8	Ren och välskött offentlig miljö	416/4026	6,8	4,9
9	Nära till släkt	475,5/4026	7,8	4,9
10	Välskötta vägar och gator	492/4026	8,1	1,6
11	Bra gård	499/4026	8,2	1,6

3.2.4 Miljöintresse

Figur 3. Miljöintresse

I Tarapoto har man huvudsakligen motiverat sitt svar med att vi är skyldiga att ta hand om miljön eftersom Amazonas är jordens lunga, att vi och vår hälsa är beroende av syre, ren luft och en omgivning utan föroreningar. I Uppsala gick motiveringarna mer i banor av att man trivs bättre i en välskött miljö, att livskvaliteten höjs av en trevlig omgivning och att vanskötsel leder till vandalism och mer problem.

3.2.5 Positiva och negativa aspekter med området där bostaden ligger

Siffran inom parentes anger hur många av respondenterna som uppgav denna aspekt.

Tabell 5. De vanligaste positiva och negativa aspekterna med boendet i Tarapoto

Positivt	Negativt
Grannsämja och solidaritet (16)	Oasfalterade dåliga gator (23)
Lugn (13)	Ikke-funktionerande sophämtning (5)
Nära naturen eller grönska (12)	Avsaknad av avlopp (5)
Nära service (11)	Oljud från trafik (5)
Basbekvämligheter finns (8)	För få grannar (4)
Ordning och renhet (6)	Grannkonflikter (4)
Tyst område (4)	Problem med droger (4)
	Smutsigt (4)

Tabell 6. De vanligaste positiva och negativa aspekterna med boendet i Uppsala

Positivt	Negativt
Bra läge / centralt (35)	Oljud och buller från trafik (11)
Nära naturen (12)	Långt till stor mataffär (8)
Nära jobb eller skola (11)	Avsaknad av gård och natur (7)
Fint område (10)	Oestetisk omgivning (6)
Nära vänner (10)	Skymd utsikt (5)
Lugnt (8)	Långt till centrum (3)
Liv och rörelse (4)	Långt till vänner (3)
	Dyrt (3)
	Dåliga parkeringsmöjligheter (2)

4. Resultattolkning och diskussion

Sverige och Peru har under lång tid formats utifrån olika materiella och kulturella förutsättningar till att bli det de är idag. Att resultaten skiljer sig sinifikant är således ingen överraskning.

Relationen mellan kultur och miljö är en process i båda riktningarna. Med tiden skapar människors val distikta lokala kulturer som formar och förstärker element i utemiljöerna, och symboliseras i dem. Eftersom val alltid görs utgående från tidigare erfarenheter så är de grundade på icke-statiska kriterier som hänger ihop med mål, värderingar (både individuella och samhälleliga) och preferenser. Men medan människor – och valen de gör – kollektivt skapar sociokulturella sammanhang så gör de det inte i ett vakuum. Valen är formade av, till exempel, förmågan och villigheten att betala; begränsningarna och möjligheterna som det lokala klimatet erbjuder; tillgängligheten och kostnaderna på teknologi och resurser. (Carmona, M. m.fl. 2003)

Enligt mina observationer är Uppsala och Tarapoto är två markant olika kulturella sammanhang. Värderingarna går isär även gällande utemiljöerna, men samtidigt finns det grundvärderingar som är lika för alla. De mänskliga behoven av en bostad, sanitet och tillgänglighet till service och ett socialt liv är gemensamma för dessa båda städer, fastän de ibland uttrycks på olika sätt.

4.1 Nöjdhet

Som kan utläsas ur figur 1 verkar Uppsalaborna vara nöjdare med platsen där de bor, vilket inte är så förvånande med tanke på den högre materiella standarden. Största delen av områdena är dessutom centralt belägna och attraktiva. Att människorna i Tarapoto ändå är nöjda, fastän de med europeiska mått mätt har det trångt och fattigt, avspeglar att samhället där är mer socialt orienterat och inte så materialistiskt. Enligt tabell 5 är de tre positivaste aspekterna i Tarapoto icke-materiella t.ex. solidaritet och vänskap mellan grannar, vilka inte har något direkt samband med den ekonomiska välfärden. Frågan är om en högre materiell standard verkligen skulle höja livskvalitén, eller om man då man har sina grundläggande behov tillfredsställda egentligen inte behöver mer.

Enligt Anna-Lena Högberg, arkitekt och teknologie doktor, har svenskar också en tendens att omedvetet försvara sitt eget val av bostad (Snis 2007, s.16). Därför anger man sig ofta vara nöjd med sin allt angående sin bostad och närmiljö. I en forskningsundersökning som gjordes år 2001 fick folk ange hur mycket de var villiga att betala för att flytta till ett annat område (Fransson U., Rosenqvist G., Turner B. 2001, s.17). Generellt ville respondenterna betala mindre än de gör idag, var de än bodde. Människor har alltså en förmåga att vara "nästan märkligt tillfreds" med sitt bostadsområde, som Anita Snis skriver (2007, s.16).

4.2 Avstånd till service

Avstånden är generellt längre i Uppsala än i Tarapoto, alltså hänger inte nöjdheten ihop med detta. Att sträckorna är längre fastän städerna är relativt jämnstora beror troligen på att kommersiell verksamhet är mer centraliserad och man bor rymligare och därför mer utspritt i Sverige (se bilaga 1, figur E och F). Det faktum att det alltid finns en "bodega" i närheten i Tarapoto stärker tanken om att grannskapets roll är starkare där än i Uppsala. De små kvartersaffärerna uppkom under 1990-talet då många under president Fujimoris styre blev arbetslösa, och öppnade en sådan för att få åtminstone små intäkter och klara livhanken (Quebevo Bustamante 2008). Men att så många bodegas fortfarande finns kvar fastän landets ekonomiska kris har avhållits tyder på att de fyller en funktion än idag, servicemässigt eller socialt.

Ur miljösynvinkel är en tätare bebyggd stad bättre på grund av den mindre bränslekonsumtionen. Det främjar även de sociala uteaktiviteterna att ha en lugn trafik (Gehl 1980, s.33). Det som är glädjande är att man i Uppsala rör sig till stor del med cykel och allmänna kommunikationsmedel (se bilaga 1, figur G). I Tarapoto gör den backiga terrängen att man inte gärna rör sig på cykel, men ur hållbarhetsperspektiv vore det bra att utveckla kollektivtrafik. Framför allt borde tillgången till miljövänliga fordon och bränsle från förnybara energikällor ökas, naturligtvis utan att ekonomin blir lidande.

4.3 Värdering av faktorer i utemiljön

Egenskapen "fin och ändamålsenlig bostad" rankades som nummer 1 i båda städerna, av 41,0% av respondenterna i Uppsala och 33,3% i Tarapoto (se tabell 3 och 4). En felkälla är eventuellt att denna egenskap kom först på listan i enkätundersökningen. Men det tyder ändå på att människor gärna vill att deras privata sfär där man tillbringar en stor del av tiden skall vara funktionell och estetiskt tilltalande. Enligt sociologen Azril Bacal (2008) strävar alla kulturer mot funktionalitet. Efter att ha bott i både Sverige och Peru kunde han också säga att estetik är viktigt för alla människor, fast man hanterar det på olika sätt. I Sverige uttrycks det i ett sinne för ordning och kontroll, medan man i Peru gärna har dekorationer som blommor, bröllopsfoton och statyer av Jungfru Maria som kan piffa upp ett i övrigt enkelt utrymme.

Faktorn "trevliga grannar" värderades lika mycket på båda ställena, men det finns troligen ändå en värderingsskillnad. I Tarapoto anses en trevlig granne vara en person som man kan socialisera med,

delar vardagens bekymmer och glädjeämnen med, få hjälp av om det behövs. I Uppsala däremot är en trevlig granne en som inte är högljudd, är ordningssam och kanske kan låna ut ett verktyg eller lite mjöl någon gång. Man umgås med andra ord med sina grannar betydligt mindre i Uppsala, men vill ändå att de ska vara bra människor.

Egenskapen ”bra allmänna kommunikationer” var ungefär lika högt värderad på båda ställena, fastän människorna verkar vara mer beroende av allmänna motokars i Tarapoto än man är av bussar i Uppsala (se bilaga 1, figur G). Troligen vill man ändå i Uppsala förvissa sig om att det finns ett sådant alternativ som buss, till exempel för dagar då det är snöstorm eller om en åldrande släkting ska komma och hälsa på.

”Nära till släkt” värderades betydligt högre i Peru som är mer familjecentrerad. Det är betydligt ovanligare där att flytta från staden där man föddes, och det ses det som något ovanligt och hårt att behöva ha familjen långt borta. I Europa efter industrialiseringen har däremot vännerna tagit familjens plats eftersom man ofta varit tvungen att flytta bort från släkten och bilda sig ett nytt sammanhang, vilket syns på att faktorn ”nära till vänner” värderades betydligt högre i Sverige. San Martín kan fortfarande anses vara en icke-industriell region där detta värderingsskifte inte har skett i och med att de huvudsakliga sysselsättningarna fortfarande är av kommersiell och agrikulturell karaktär (Quebevo Bustamante 2008).

”Områdets läge i förhållande till centrum” rangordnades som nr 2 i Uppsala och nr 11 i Tarapoto. Denna stora värderingsskillnad indikerar att man har ett olika tänkesätt. I Tarapoto betyder familjen och grannskapet mer än i Uppsala, där det är viktigare att ha tillgång till ett rikt kulturellt utbud och socialt liv som centrum kan erbjuda. Enligt Azril Bacal (2008) är den största kulturella skillnaden mellan svenskar och peruaner tempot på livsrytmen. Det svenska samhället är i Bacals mening stressigt eftersom effektivitet, prestationer och kontroll värderas högt. Peru är ett land med naturresurser i överflöd och utan protestantiskt inflytande, och har därmed en långsammare livsrytm. Jag tror att detta avspeglas i att man i Peru är nöjd med att vara hemma och umgås med släkt och grannar, medan många i Sverige känner att man måste ut på stan och göra något för att få ut det mesta av sin lediga tid. En annan orsak till att man socialiserar mer i grannskapet i Tarapoto kan vara att man har mer gemensamma intressen. Den sociala interaktionen är primärt betingad av om det existerar en ekonomisk, politisk eller ideologisk intressegemenskap mellan de bosatta (Gehl 1980, s.49) och enligt mina observationer finns detta i betydligt högre grad i bostadsområdena i Tarapoto än i dagens mångkulturella Sverige där segregation förekommer även inom samma område.

Faktorerna ”servicemöjligheterna i närområdet” och ”närhet till natur” var båda relativt viktiga både i Tarapoto och Uppsala. Det är kanske lite förvånande att ”närhet till natur” var så högt värderat i och med att det inte vanligtvis anses vara en totalt essentiell egenskap så som att ha service nära. Men både svenskarna och peruanerna är naturnära folk i och med att städerna är små ur ett globalt perspektiv, och befolkningstätheten liten. Man förstår att vistelser och aktiviteter i naturområden verkar gynnsamt på ens hälsa, som Patrik Grahns skriver i Gröna Fakta (nr8/2003).

Egenskaperna ”bra gård”, ”välskötta vägar och gator” och ”ren och välkött offentlig miljö” värderades alla högre i Tarapoto. Där var ”ren och välkött offentlig miljö” rangordnad nr 2 i rangordningen, jämfört med nr 8 i Uppsala. Enligt mina observationer beror detta helt enkelt på att invånarna i Tarapoto inser betydelsen av dessa saker, eftersom de inte är lika självklara som i Sverige. Om det var smutsigt, oasfalterade gator och avloppsvattnet rann över gårdarna så skulle man troligen rangordna dessa egenskaper högre även i Uppsala.

4.4 Miljöintresse

Frågan fick omedvetet en viss betydelseskilnad på spanska och svenska. På spanska löd den ”är det viktigt för ditt välmående att man tar hand om miljön?” och på svenska ”tycker du att det är viktigt att miljön kring ditt hem och i staden är välskött?”. Därför svarade svenskarna på ett personligt plan medan peruanerna svarade i mer allmängiltiga termer. På båda ställena finns dock en medvetenhet om naturens betydelse för ens välmående. Skillnaden är att motiveringarna i Sverige gick i ganska individualistiska banor: vi tjänar på att sköta om miljön. I Peru sträckte man sig ofta till att tycka att förutom att vi är beroende av naturen så har den även ett egenvärde. Innebär denna skillnad att en individualistisk livsstil blir allt vanligare i det svenska samhället medan man i Peru fortfarande lever på naturens villkor? Kanske, men en del av förklaringen är troligen de olika ekonomiska förutsättningarna, i och med att till exempel de asfalterade bergsvägarna blir livsfarliga vid regn och storm på grund av den hala leran och rasrisken. Det paradoxala är att människan tycks känna sig så mäktig, då hon har nått den teknologiska och ekonomiska nivån att kunna övervinna naturens krafter, att hon slutar värdera naturen lika högt. Så lite karikerat kan man säga att de som har de finansiella medlen att satsa på miljöskydd inte alltid har viljan, och de som har viljan har inte råd. Och den som förlorar mest är naturen, och därmed också människorna.

4.5 Positiva och negativa aspekter med området där bostaden ligger

Det finns få överensstämmande svar bland Tarapoto- och Uppsalaborna. De gemensamma nämnarna är att man uppskattar lugnet i området, närheten till naturen och att ha ett socialt liv i området; i Peru i form av grannar och i Sverige vänner. Man ogillar också oljud från trafik på båda ställena. De intressanta olikheterna är att man i Tarapoto först och främst tycker att avsaknaden av grundläggande bekvämligheter är ett problem, medan man i Uppsala klagar på långa avstånd.

4.6 Slutsatser och förslag

Sammanfattningsvis är slutsatserna man kan dra från dessa fallstudier att utemiljöerna värderas olika i Tarapoto och Uppsala, dels beroende på att de inte har samma materiella standard och klimat och dels på grund av olika kulturellt inlärda tänkesätt och en annorlunda livsstil. Men det finns även grundläggande likheter i människors värderingar på dessa två platser, vilka härstammar från att vi alla är människor med liknande fysiologiska och mentala förutsättningar.

I Tarapoto är de högst värderade egenskaperna en fin och ändamålsenlig bostad, ren och välskött offentlig miljö, närhet till släkt och servicemöjligheterna i närområdet. För att förbättra miljöerna i Tarapoto ytterligare bör man först och främst få in grundläggande bekvämligheter så som avlopp och asfalterade gator i alla områden. Många olika aktiviteter försiggår utomhus, så enligt Gehls modell är utemiljön redan bra (Gehl 1980, s.9). Men eftersom Tarapoto har de klimatologiska och kulturella förutsättningarna för ytterligare utnyttjande av de offentliga och halvoffentliga rummen i staden bör stadsplaneringen även ta de sociala aspekterna i beaktande.

I Uppsala uppskattar man mest att ha en fin och ändamålsenlig bostad nära centrum, nära till vänner och goda servicemöjligheter. Därför behöver man i Uppsala ägna sig åt stadsplanering som ger så många som möjligt bra tillgång till centrum, samtidigt som man bör stärka grannskapets roll genom att förbättra närservicen. För att motverka segregation är det viktigt att skapa de fysiska förutsättningarna för ett rikt uteliv, så att människor utomhus kan mötas på lika villkor.

Kunskaper om dessa värderingslikheter och -skillnader behövs för stadsplanering i framtiden. Inte minst i det mångkulturella svenska samhället är det en stor utmaning att planera så att olika kulturella grupper trivs. Ur ett hållbarhetsperspektiv är fallstudier som dessa ett viktigt instrument för att erhålla kunskaper som kan bidra till en stadsplanering som är hållbar både miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Tack

Jag vill härmed tacka alla som har hjälpt mig under enkätundersökningens och uppsatsskrivandets lopp.

Tack till Daniel Ocampo Daza för översättning av enkätens första version. Ett särskilt tack riktas till Ingrid Susan Herrera Fasabi, min värdinna under vistelsen i Peru, som ivrigt hjälpe mig med att ordna intervjuer och studiebesök, samt att dela ut enkäten. Tack till professor Quebevo Bustamante för hjälpen med utformandet av enkäten och intervjun, samt till Malin Larsson för tolkningen som underlättade kommunikationen väsentligt. Tack till kvinnorna på planavdelningen på kommunen (Municipalidad de Tarapoto) för vänligheten och den intressanta informationen.

I Sverige tackas särskilt sociologerna Mats Franzén och Azril Bacal för de intressanta intervjuerna, och i det senare fallet även för hjälpen med att tänka ett steg längre än jag själv hade gjort. Tack till min handledare Tuula som har varit mycket uppmuntrande.

Och så ett speciellt stort tack till alla respondenter som har tagit sig tid att fylla i enkäten, och ett ännu större tack till de som dessutom frivilligt har distribuerat den åt andra för att underlätta mitt arbete.

Referenser

Litteratur:

- Almqvist, Annika. (2004). *Drömmen om det egna huset*. Sociologiska institutionen, Uppsala universitet.
- Carmona, M., Heath T., Oc T., Tiesdell S. (2003). *Public places, urban spaces*. Architectural Press, Elsevier Ltd.
- Daun, Åke. (1996). *Swedish mentality*. The Pennsylvania State University Press. (Originalverk *Svensk mentalitet* publicerat 1989).
- Fransson, U., Rosenqvist G., Turner B. (2001). *Hushållens värdering av egenskaper i bostäder och bostadsområden*. Institutet för bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet.
- Grahn, Patrik. (2003). Närhet till grönska är livskvalitet. *Gröna Fakta*, nr 8/2003.
- Instituto Nacional de Desarrollo Urbano. (1998). *Esquema de estructuración urbana de la ciudad de Tarapoto 1998-2010. Volumen 1, memoria descriptiva*. Municipalidad Provincial de San Martín.
- Maskrey A., Rojas J., Pinedo T. (1990). *Raices y bosques. San Martín, modelo para armar*. Tecnología Intermedia ITDG.
- Nyström, Jan. (2000). *Värdering av boende och miljö. Exemplet Svinninge*. Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet.
- Prom Perú (Comisión de promoción del Perú). (2005). *San Martín*. (Broshyr)
- Thompson, Ian H. (1999). *Ecology, community and delight*. E&FN Spon.
- Snis, Anita&Adlén, Göran. (2007). *Köra på känn eller undersöka hur folk vill bo*. SABO (Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag).
- Uppsala kommun. Hemsida. [online] (2008-04-04). Tillgänglig www.uppsala.se/statistik (2008-04-15).

Muntliga källor:

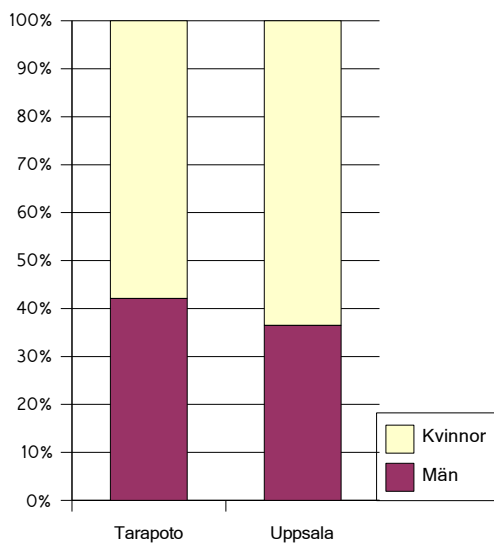
- Bacal, Azril. Sociolog som undervisat och bott i både Uppsala och Peru. Intervju 2008-04.
- Franzén, Mats. Sociologie professor på Institutet för bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet. Intervju 2008-03
- Quebevo Bustamante, José Apsalon. Sociologie professor vid Universidad Nacional de San Martín. Intervjuer 2008-01

Kartor och bilder

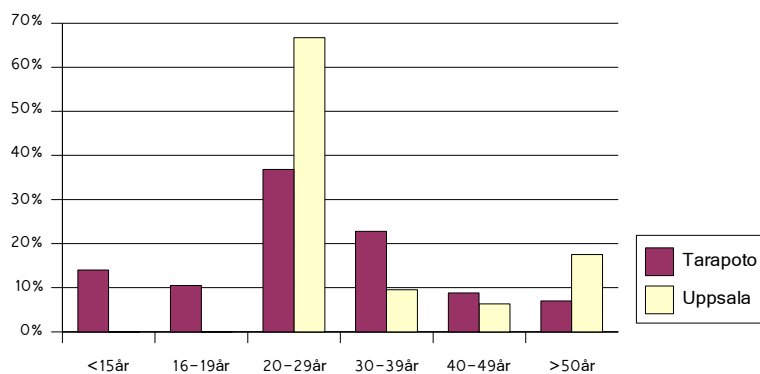
- Google Map. Tillgängliga www.maps.google.com (2008-05-15). Bearbetade.
- Samtliga fotografier tagna av Manda Karlsson.

Bilaga 1: Information om respondenterna

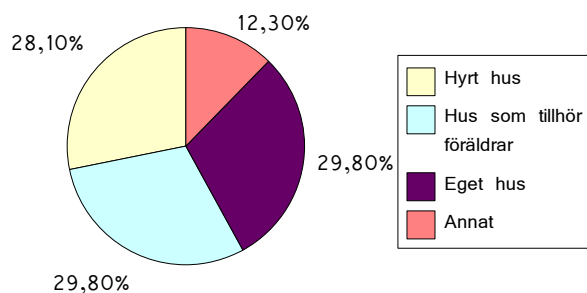
Figur A. Könsfördelning

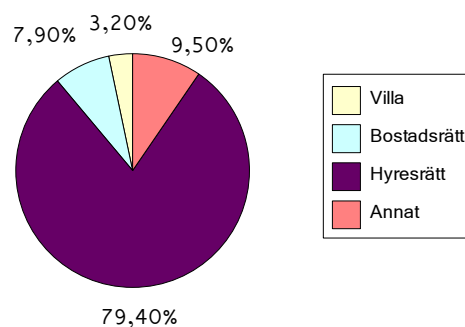
Figur B. Åldersfördelning

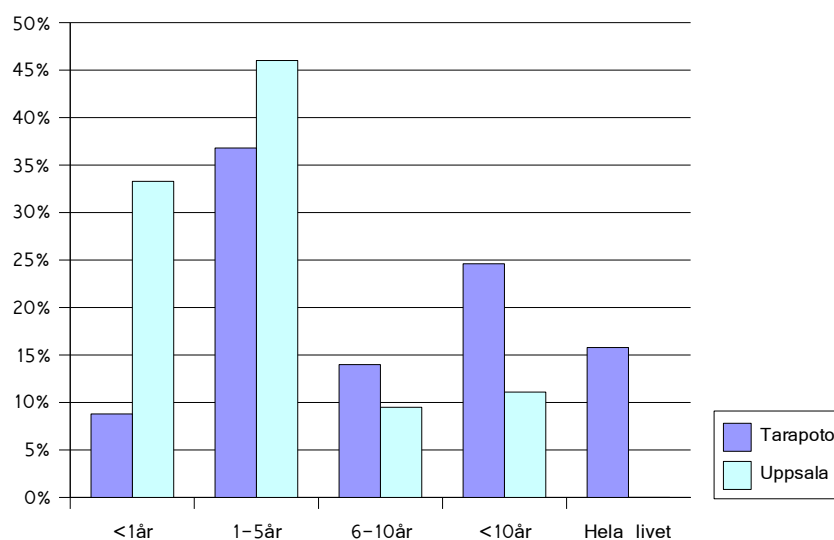
Figur C1. Bostadstyper i Tarapoto

Figur C2. Bostadstyper i Uppsala

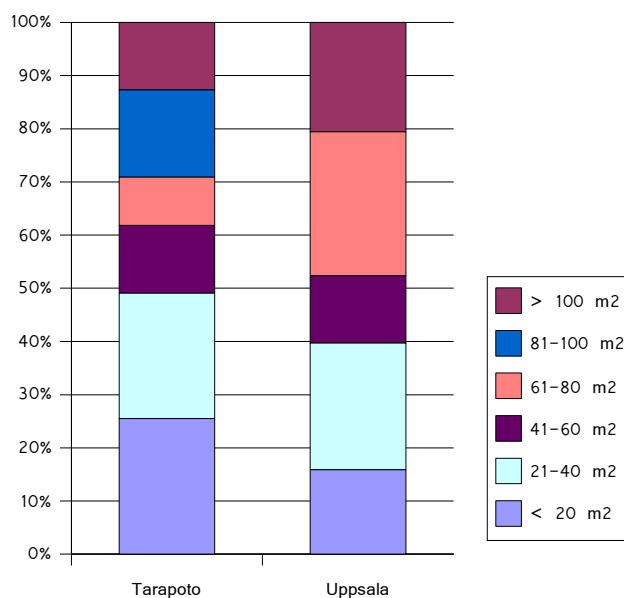

Figur D. Tid i denna bostad

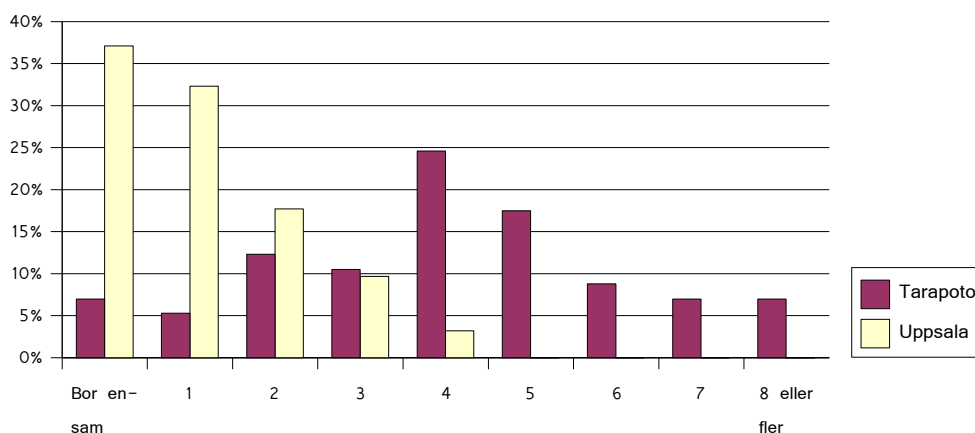

Medeltalet för hur många som bor i en bostad i Tarapoto var 5,05 och i Uppsala 2,10. Om man antar att yttillgången fördelar sig jämnt under varje kategori så var en bostad i Tarapoto i medeltal 61,0 m² och 66,4 m² i Uppsala. Detta innebär att ytan som varje person har till sitt förfogande i medeltal är ca 12 m² i Tarapoto och 32 m² i Uppsala.

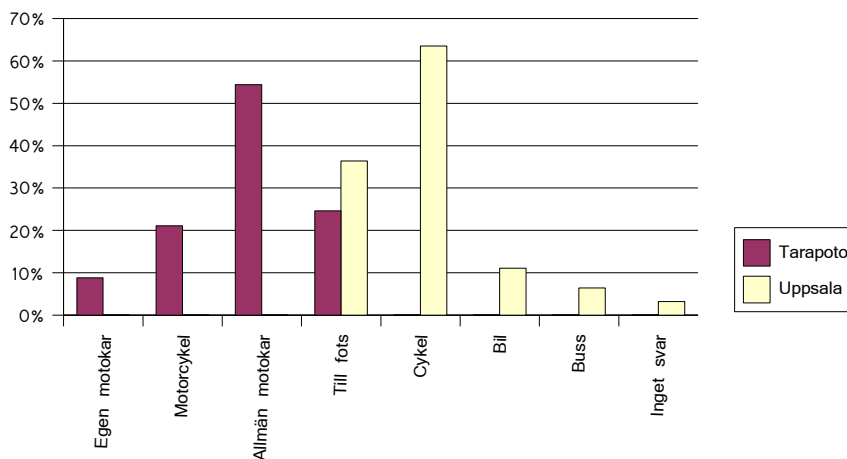
Figur E. Bostadsyta

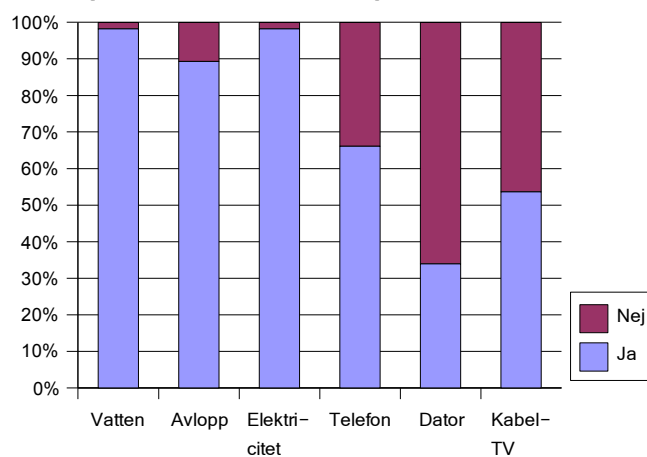
Figur F. Antal boende i bostaden utöver respondenten

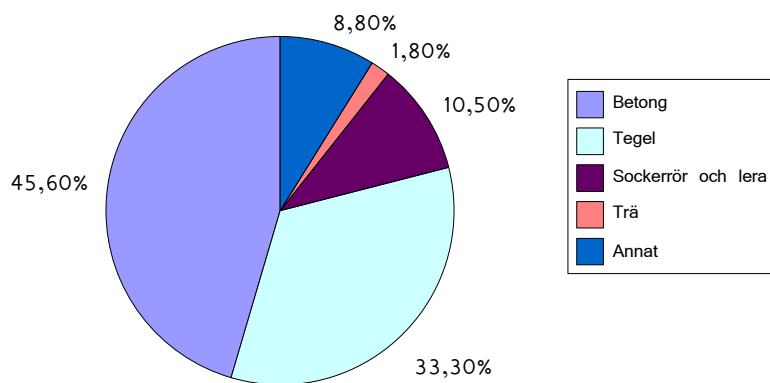
Figur G. Fordonsanvändning i Tarapoto och Uppsala

Figur H. Basbekvämligheter i Tarapoto

Figur I. Husbyggnadsmaterial i Tarapoto

Sveriges Lantbruks Universitet
Uppsala, Suécia,

Encuesta de vivienda

Universidad Nacional de San
Martín
Tarapoto, Perú

Instrucciones:

Señor(a)(ita), la presente encuesta tiene como objetivo recolectar información para un trabajo de investigación social. Es completamente anónima por lo que le agradecemos de antemano su colaboración y apoyo.

1. Sexo

- ☐ Femenino
- ☐ Masculino

2. Edad

- ☐ 15 o menor
- ☐ 15-19
- ☐ 20-29
- ☐ 30-39
- ☐ 40-49
- ☐ 50 o mayor

3. ¿Qué tipo de vivienda usted habita?

- ☐ De material noble
- ☐ De adobe
- ☐ De quincha mejorada
- ☐ De madera
- ☐ Otros. Especifique por favor: _____

4. ¿Cuánto tiempo usted lo habita?

- ☐ Menos de un año
- ☐ De un año a cinco años
- ☐ De seis años a diez años
- ☐ Más de diez años
- ☐ Toda la vida

5. ¿Qué superficie habitable tiene su hogar?

- ☐ Menos de 20 metros cuadrados
- ☐ De 21 a 40 metros cuadrados
- ☐ De 41 a 60 metros cuadrados
- ☐ De 61 a 80 metros cuadrados
- ☐ De 81 a 100 metros cuadrados
- ☐ Más de 100 metros cuadrados

6. La casa que usted habita es:

- ☐ Alquilada
- ☐ De mis padres
- ☐ Propia
- ☐ Otros: _____

7. ¿La casa que usted habita está ubicada en la zona urbana?

- ☐ Si
- ☐ No

8. ¿Cuántas personas además de usted, viven en su hogar?

- ☐ Vivo solo/a.
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8 o más

9. ¿Tiene acceso a servicios básicos en su vivienda?

- ☐ Agua
- ☐ Desagüe
- ☐ Electricidad
- ☐ Teléfono
- ☐ Computadora
- ☐ TV por cable

Por favor, vuelve la página →

10. ¿Qué categoría cree usted que tiene su vecindario?

- ☐ Bajo
- ☐ Medio
- ☐ Alto
- ☐ Otro: _____

11. ¿Está usted conforme residir donde vive?

- ☐ Muy conforme
- ☐ Conforme
- ☐ Neutral
- ☐ Un poco desconforme
- ☐ Muy desconforme

12. ¿Cuál es la distancia promedio que tiene que recorrer desde su vivienda para acceder a los siguientes servicios?

- ☐ Mercado _____ metros
- ☐ Bodega _____ metros
- ☐ Supermercado _____ metros
- ☐ Banco _____ metros
- ☐ Panadería _____ metros
- ☐ Restaurante _____ metros
- ☐ Cafetería _____ metros
- ☐ Discoteca _____ metros
- ☐ Bar _____ metros
- ☐ Parque o área recreativa _____ metros
- ☐ Otros: _____

13. ¿Cuál medio de transporte utiliza usted con mayor frecuencia para moverse?

- ☐ Motocar propio
- ☐ Motocicleta propia
- ☐ Carro propio
- ☐ Motocar
- ☐ Bicicleta
- ☐ A pie
- ☐ Otro: _____

14. ¿Considera usted importante para su bienestar, el cuidado y protección del medio ambiente?

- ☐ Muy importante
- ☐ Importante
- ☐ No importante

¿Por qué?: _____

15. ¿Qué factores cree usted que sean los más importantes para su bienestar en el hogar? Organícelos de 1 a 10 (o más).

- ☐ Una vivienda bonita, práctica y funcional
- ☐ Buenos vecinos
- ☐ Buenas comunicaciones públicas
- ☐ Cercanía a la familia
- ☐ Cercanía a los amigos
- ☐ La ubicación de la vivienda en relación al centro de la ciudad
- ☐ La cantidad de servicios disponibles cerca de la vivienda
- ☐ Cercanía a la naturaleza
- ☐ Un buen jardín
- ☐ Pistas y carreteras en buena condición
- ☐ Limpieza pública
- ☐ Otros: _____

16. ¿Cuáles son los aspectos más positivos del lugar donde está ubicada actualmente su vivienda? _____

17. ¿Cuáles son los aspectos más negativos del lugar donde está ubicada actualmente su vivienda? _____

¡Gracias por su colaboración!

Enkät om boende och utemiljö

Hej!

Jag heter Manda Karlsson och läser på landskapsarkitekturprogrammet på SLU i Uppsala. Den här enkäten är en del av min kandidatuppsats jag skriver denna vår. Undersökningen genomförs naturligtvis helt anonymt och informationen jag får från denna enkät kommer endast att användas till min uppsats. Tack så mycket för att du tar dig tid att svara på de nedanstående frågorna!

1. Kön

- ☐ Kvinna
- ☐ Man

2. Ålder

- ☐ 15 eller yngre
- ☐ 16-19
- ☐ 20-29
- ☐ 30-39
- ☐ 40-49
- ☐ 50 eller äldre

3. Vilken typ av bostad bor du i?

- ☐ Villa
- ☐ Bostadsrätt
- ☐ Hyresrätt
- ☐ Annan: _____

4. Hur länge har du bott där du nu bor?

- ☐ Mindre än 1 år
- ☐ 1-5 år
- ☐ 6-10 år
- ☐ Mer än 10 år
- ☐ Hela mitt liv

5. Hur stor yta har din bostad?

- ☐ Mindre än 20 kvadratmeter
- ☐ 21-40 kvadratmeter
- ☐ 41-60 kvadratmeter
- ☐ 61-80 kvadratmeter
- ☐ 81-100 kvadratmeter
- ☐ Mer än 100 kvadratmeter

6. Hur många personer bor utöver dig i ditt hushåll?

- ☐ Jag bor ensam.
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ 7
- ☐ 8 eller fler

7. Är du nöjd med att bo där du nu bor?

- ☐ Mycket nöjd
- ☐ Nöjd
- ☐ Neutral
- ☐ Lite missnöjd
- ☐ Mycket missnöjd

8. Hur långt måste du ta dig för att nå följande serviceformer?

- ☐ Mataffär _____ meter
- ☐ Stor mataffär _____ meter
- ☐ Café/bar _____ meter
- ☐ Bank _____ meter
- ☐ Kiosk _____ meter
- ☐ Restaurang _____ meter
- ☐ Lekpark för barn _____ meter
- ☐ Park/rekreatiomsområde _____ meter
- ☐ Diskotek/klubb _____ meter
- ☐ Annat:

Var god och vänd sida →

9. Hur rör du dig mest i staden?

- ☐ Egen bil
- ☐ Buss
- ☐ Cykel
- ☐ Samåker med bil
- ☐ Jag rör mig till fots
- ☐ Annat: _____

10. Tycker du att det är viktigt att miljön kring ditt hem och i staden är välskött?

- ☐ Mycket viktig
- ☐ Viktig
- ☐ Inte så viktig

Varför?: _____

11. Vilka faktorer anser du att är viktigast för att du ska trivas där du bor? Rangordna från 1-11 där nr 1 är den viktigaste faktorn.

- ☐ fin och ändamålsenlig bostad
- ☐ trevliga grannar
- ☐ bra allmänna kommunikationer
- ☐ nära till släkt
- ☐ nära till vänner
- ☐ områdets läge i förhållande till centrum
- ☐ servicemöjligheterna i närområdet
- ☐ närhet till naturen
- ☐ bra gård
- ☐ välskötta vägar och gator
- ☐ ren och välskött offentlig miljö
- ☐ annat:

12. Vilka är de mest positiva aspekterna med stället där din bostad ligger?

13. Vilka är de mest negativa aspekterna med stället där din bostad ligger?

14. Vilken status anser du att ditt bostadsområde har jämfört med resten av staden?

- ☐ Låg
- ☐ Medel
- ☐ Hög
- ☐ Annat: _____

Tack för din medverkan!